

Atölye Raporu

11.12.2019

11.12.2019 – Yaklaş Nişantepe Gıda Atölyesi Raporu

Kolaylaştırıcılar: Candan Türkkkan | Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü

Murat Bayramoğlu | Sürdürülebilirlik Platformu

Sena Özgürçan | Sürdürülebilirlik Platformu

Ercan Mutlu | ÖzÜ Mezunlar Derneği

Katılımcılar: Hatice Kübra Yücel | Elektrik Elektronik Mühendisliği 1. Sınıf

Mahmut Sami Gürdal | Psikoloji 2. Sınıf

Ekin Kızıldaş | Psikoloji 2. Sınıf

Ahmet İmran Kaya | Mimarlık 3. Sınıf

Eylül İpek Güler | İşletme 2. Sınıf

Gıda ve Nişantepe özelinde kolektif tartışmalara başlamadan önce Candan Türkkkan gıda hakkını salt gıda üzerinden konuşmanın çok kısıtlayıcı ve konuyu kavrayabilmek için eksik kalabileceğini belirterek öncelikle **yaşama hakkından** bahsetmek istedi. Bu yüzden tartışmalara yaşama hakkı ve gıda egemenliği tanımları hakkında bilgi verilmesiyle başlandı. Yaşama hakkının tartışma konuları maddeler halinde şu şekilde özetlendi:

Yaşama Hakkı

- Yaşama hakkı tüm hakların en eskisidir ve geçmişi 1700'lere kadar uzanır.
- **Yaşama hakkının olup olmaması tartışmaya açık değildir, sadece neleri kapsayıp neleri kapsamadığı tartışılabilir.**
- Yönetim mekanizması kapitalist düzende alt kesimlerin aç kalmasına göz yummaktadır.
- İnsanların yalnızca aç kalmamak yani ölmek için tükettikleri gıdalar yaşama hakkına girer. Yaşama hakkı kapsamında tüketilen gıdaların besin değerleri , üretim yöntemleri de zararsız olmalıdır.

Yaşadığımız dönemde **açlık** çok rahat gizlenebilir oldu. 'Her eve giren para var o zaman yaşama hakkı ihlal edilmiyor' argümanı ile insanların yaşama haklarını aslında dolaylı ve yavaş yavaş ihlal edilmeye başlandı. Sonuçta eve giren o paralar ile alınabilecek besinlerin kalitesi ve doyuruculuğu sorgulanabilir durumda

Tartışılan bir diğere ana konu olan gıda egemenliğı ise aşağıda listelenen maddeler halinde tartışıldı:

Gıda Egemenliğı

- Tükettiğimiz gıda yerel, tanıdık ise süreç insanları daha yakında tutuyor.
- Günümüz gıda sorunlarının başında gıdanın tarımsal üretim yöntemleri gelmektedir. Yediğimiz meyve ve sebzelerin büyük bir çoğunluğu genetiğı değıştirilmiş tohumlardan üretilmektedir. Bu tohumlar F1 diye isimlendirilen, tek seferlik yetişen ve sonraki nesli olmayan çeşitlerdir. Çiftçi bu tohumdan büyüyen meyve sebzeden tohum oluşturamaz ve gelecek ekim döneminde tekrar F1 tohum almak zorundadır. Gıda egemenliğı tarım egemenliğı ile iç içe bir konudur. Çiftçi her sene aynı firmalardan bu tohumları almak zorundadır. Tohum üreten şirketlerin bazılarının zirai ilaç üreten markaları da vardır.

Nişantepe özelinde konuşulan konular ise aşağıdaki gibi maddeler halinde sıralandı:

Nişantepe halkı için mutfak sağılığı / eğıtimi – Mevcut koşullarda çocukların beslenmesinin sağılanması nasıl gerçekleşir?

Halk için eğıtiminin gerekliliğı

Ucuz ve doyurucu besine ulaşabilme yöntemleri (elindekiyle daha besleyici nasıl idare edebilirsiniz?) – açlık yönetimi

Kendi ürettiklerini tüketmek üzerine atölyeler: reçel, turşu yapımı

Gıda Okuryazarlığı eğıtimi – yediklerimizi biz ne kadar biliyoruz?

Nişantepe'de çoğı evin bahçesi olsa da bu bahçeler tarımsal üretim için verimli bir şekilde değılendirilememektedir. Bunun başlıca sebepleri bölge halkının tarımsal üretim bilgi ve tecrübeye sahip olmaması ve amatör amaçla yapabilecek kadar da olsa vakitlerinin bulunmaması gösterilebilir. Bazı evlerin bahçesinde tavuk yetiştiriciliğı, yumurta üretimi gibi uygulamalar bulunsa da bu uygulamalar iyi tarım standartlarından oldukça uzaktır.

Tartışmalarda üzerinde durulan önemli noktalardan biri de gıda atölyesi katılımcılarının Nişantepe mahallesi hakkında bildikleri ve bilmedikleri oldu.

Nişantepe Mahallesi hakkında bilinenler / duyulanlar;

- Nişantepe homojen bir toplu değıl ve içerisinde Roman, Kürt ve Karadeniz kökenli vatandaşları içerdiğı,
- Yaşayanlardan hangilerinin yoksul, hangilerinin rant ile zengin olmuş olduğı ilk bakışta anlaşılamayacağı gibi hangilerinin mutlu, hangilerinin mutsuz olduğunu da net olarak söylenemeyeceğı,

- Evlerinin önünde kendi bahçelerinin, tavuklarının ve ineklerinin olmasının onları köylü* yapmayacağı,
- Günlük yaşadıklarını ve çeşitli sebeplerle 2000 TL'lik disiplinli bir işe girmek yerine 200-300 tl daha az kazanıp serbest bir şekilde istedikleri zaman kağıt ve çiçek satmayı tercih ettikleri,
- Bir çoğunun bağımlılık konusunda problemlerinin olduğu,
- Nef vb. projelerin de tamamlanmasıyla Romanların muhtemelen 10 yıl içerisinde buralardan başka yerlere gitmek zorunda kalacakları.

Nişantepe Mahallesi hakkında bilinmeyenler:

- Mahalle içi dengelerin durumu
- Dışarıdan yapılacak herhangi bir müdahalenin mahalle dengesi üzerindeki etkisi
- Mahallelinin çiçekçilik toplayıcılıkta iyi olduğu varsayımı dışında aslında bireysel olarak kimin hangi işle uğraşmak istediğini veya hangi işlerde gerçek anlamda iyi olduğu
- Ayrıca bu çalışmaları yaparken ekibin içerisinde sosyolog, psikolog gibi de yer alması gerektiği, aksi takdirde çok iyi niyetlerle bile olsa yanlış adımların atılma ihtimalinin olduğu.

Bu çıkarımlar sonrasında varılan nokta; Nişantepe özelinde bir müdahale yapmadan önce mahalleyi tanımaya yönelik çalışmalara öncelik verilmesi üzerine oldu. Bu çalışmalarla hem mahallenin tanınması amaçlanacak, hem de mahalleliden gerçekten neler istediklerini öğrenmek mümkün olacak. Araştırılması gerekenler: eğitim durumları , net gelirleri , nerelerden alışveriş yapıp neler aldıkları , devletten yardım alıp almadıkları, bölgedeki vakıflar , sosyal yardımlaşma ağları, mahallenin önde gelenleri ve çeribaşları..

Nişantepe'de her evin kendi bahçesinde gıda üretme ve tüketme olanakları olmasına rağmen iki temel sorun tespit edilmiştir:

- Kent bahçelerinde üretilen meyve ve sebzenin kalitesi ve besleyicilik değerinin bilinmezliği (yoldayken gördüğümüz aşırıya ihtiyacı olan ağaçlar, topraklara ağır metal karışmış olabilir vb ..)
- Dar gelirli ailelerin iyi gıda yetiştirmek için günlük pratiklerinde bu eyleme vakit ayıramaması

Bu sorunların ötesinde; atölyede Romanlar'ın çiftçilik ve köylü geçmişi olmayan bir toplum olması tartışılmıştır. "Çiftçi olmayan bir insana toprağı sevdirebilirsin ama sevmenin ötesine ne kadar geçebilirsin?" , "Yani yeryüzü pazarı örneği ve ürettiklerini satabilmeleri Nişantepe özelinde ne kadar gerçekçi ve sürdürülebilir?" gibi sorular ortaya atılmıştır.

Atölyede, gıda özelinde yapılacak tüm müdahalelerin tek başına bir çözüm olamayacağı tartışıldıktan sonra; Nişantepe’de uygulanabilecek en iyi çözümün öncelikle anneye sebest zaman yaratmaktan geçtiği fikriydi. Bunun için bir arayüz olarak çocukların vakit geçirebileceği kreş fikri tartışılmaya başlandı. Öğleden önce gıda özelinde yapılan tüm beyin fırtınası sonucunda önerileri daha derinleştirmek için çocuk atölyesi ile ortaklaşa tartışmalara girilmesi kararı alındı. Bu yüzden öğleden sonra Çocuk ve Gıda atölyeleri birleşerek fikir üretme sürecini devam ettirdi.

Öğleden sonraki oturumda Gıda ve Çocuk atölyeleri, Gıda atölyesinde bu kavram kapsamında yapılacak kalıcı değişimlerin çocuk ve yetişkinleri eğitmekten geçtiğine varıldığı için, birleşti. Bütün katılımcılar ve kolaylaştırıcılar ile Gıda ve Çocuk atölyesinde yazılanlar ortaya alındıktan sonra, her grup kendi çıktılarını özetledi. Çocuk atölyesi katılımcıları tarafından da öne sürülmüş olan kreş fikrinin iki atölye için de birçok sorunun çözülebileceği bir yer olabileceğine kanı getirildi. Nişantepe özelinde yapılacak çalışmalar ortaklaşa olarak kararlaştırıldı. Atölyeler birleştikten sonra üretilen fikirler uzun ve kısa vadeli olarak gruplandı. Bu fikirler madde halinde şu şekilde listelendi:

Kısa vadede yapılması önerilenler

1. Herhangi bir müdahale yapmadan önce mahalleyi gerçekten tanımak için ihtiyaç analizi yapıp düşünülen çözüm önerileri mahalleli ile ortaklaşa tartışılmalıdır. Bu ortamın yaratılması için öncelikle Nişantepe İlköğretim Okulu’ndan öğretmenler Özyeğin Üniversitesi’ne çağırılabilir.
2. Roman çocukların en çok ilgisini çektiği söylenen müzik üzerine yoğunlaşacak olursa, boru ve farklı başka geri dönüştürülmüş materyaller kullanılarak tasarlanmış müzik + oyun aletleri çocuk parklarına yerleştirilebilir.
3. Çocuk atölyesi katılımcılarından bazılarının üyesi olduğu ÖzÜ Oda Tiyatro Kulübü ile beraber Nişantepe Mahallesi’nde yapılacak bir doğaçlama gösterisi ile karşılıklı iletişim ve paylaşımına başlanabilir.
4. Üniversitemizdeki farklı kulüplerinin katılacağı Nişantepe İlkokulu’nda bir tanıtım günü düzenlemek ilkokul çağındaki çocukların ufkunu açmak ve farklı konulara ilgi uyandırmak için iyi bir yöntem olabilir.
5. Üniversitemizin gönüllü olan öğrencileri, ilkokul öğrencilerinde Maltepe Üniversitesi’nin de çalıştığı aidiyet hissini yaratmak ve rol model olmak için düzenli bir şekilde Nişantepe İlkokulu’nu ziyaret edebilirler.
6. Etraftaki esnaf ve atölyelerle konuşulup çocuklarla usta-çırak ilişkisi kurularak, çocuklar meslek edinmeye teşvik edilebilir.

7. ÖzÜ Bisiklet Kulübü mahalleli çocuklara bisiklet sürmeyi öğretebilir. Çocuklarla iletişim ve teşvik için kolaylaştırıcı bir araç olarak bisiklet kullanılabilir.

Uzun vadede yapılması önerilenler:

8. Nişantepe Mahallesi'ndeki Tev Ezel Gülen Kıray Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nin mahalleli tarafından da kullanılmasını sağlamak amacıyla daha küçük yaştakilere de uygun kursların verilmesi sağlanabilir. Bu okulda aynı zamanda, yetişkinlere belirli meslek sertifikaları kazandıracak kurslar da verilebilir. Ayrıca mahallelinin okuldaki işlerde çalışmalarını sağlayacak, sertifika odaklı eğitimler de verilebilir. (baristalık, temizlik işleri, güvenlik , servis şoförlüğü, çiçek aranjmanı)
9. Akkol şirketinin yemek fazlaları ve gastronomi bölümünden öğrencilerin mahalleliye yaptığı yardımları düzenlemek için, planlanan toplumsal merkezde bir aşevi kurulabilir. Bu sayede temel ihtiyaçlar karşılanırken bir yandan da toplumu bir araya toplayıp sadece üniversite ve mahalleli değil, mahallelilerin kendi içinde sosyalleşecekleri bir alan da oluşmuş olacaktır.
10. Eğitim öncesi çağındaki çocuklar için bir kreş kurulması hem onların küçük yaşta sosyal ve duygusal gelişimlerini destekleyecektir, hem de annelerin de yükünü azaltıp istihdama katılmalarına fırsat verecektir.
11. Çevrede de devam eden arıcılık faaliyetleri Özyeğin Vakfı ile ortaklaşa bir proje planlanıp, arıcılık üzerine eğitimler verildikten sonra üretimi denetlenip desteklenebilir. Nişantepe Mahallesi'nde üretilen bal okuldaki işletmelerde ve yemekhanede kullanılabilir.
12. Mahallede Özyeğinlilerin de alışveriş yapabileceği bir gıda / yumurta bakkalı kurulabilir. Böylece üniversiteli ile mahalleyi birleştirebilecek bir mekan/arayüz yaratılmış olacaktır.
13. Bisiklet temelli bir ulaşım ve sosyalleşme çözümünün uygulanabilir olup olmaması tartışıldı. Üniversiteli ve mahalleli birlikte yolları gezerek bisiklet yolu için uygun rota belirleyebilir.
14. Annelerin sürdürülebilir ekonomik zincire dahil edilerek ailenin geleceğinin değiştirilebileceği üzerine konuşuldu. Kadınların değişim ve gelişim için erkeklere göre daha istekli olabileceği üzerine duruldu. Ayrıca ailede annenin gelişmesinin başta çocukları olmak üzere tüm aileyi değiştireceği vurgulandı. Sürdürülebilir bir çözümün anne ve çocuğun gelişimine yönelik atılacak adımlarla mümkün olabileceği vurgulandı.